

Železnikarjev prevod „Danes bomo tiči“, ki se je v nedeljo igral, nam pa je kazal, kakošen ne sme biti jezik v slovenskih predstavah. Prav s tako „primojduševsko“ govorico se pačijo nemškutarji po gostilnicah in nekatere germanske Ljubljanske „frave“, kedar hočejo pokazati, da je slovenski jezik grd. Nadjamo se, da kaj tacega „klasičnega“ ne slišimo več, ker plosk galerije nam ne sme biti merodajen. Igralci in igralke so storili, kar je bilo mogoče storiti s tako burko.

— (Sokolov večer) preteklo soboto v čitalnični gostilnici bil je dobro obiskan in po zanimivo sestavljenem programu prav kratkočasen. Gospod Nollijevo „berilo“ je bilo jako šaljivo, tudi gospodje pevci pod vodstvom gospod kapelnika Schantelna so se vrlo držali. Jed in pijača, pa tudi postrežba bila je dobra, za kar gré hvala gosp. Khamu. Godba je bila izvrstna kakor vselej.

— (Deveta slovenska predstava) v deželnem gledališči bo v ponedeljek 1. decembra in sicer slovesna predstava na čast 25letnemu vladanji Njih Veličanstva cesarja Franca Jožefa I. Igrala se bode čarobna igra „Zapravljivec“, pri kateri bode sodeloval tudi čitalničin pevski zbor.

— (Odgovor na „Poslano“ v 16. listu „Slovenca“.) Na naš opomin v „Novicah“ 19. t. m. je prišlo 21. dne t. m. v Pešto za Slovaško gimnazijo od gosp. generaldirektorja pl. Treuensteina 13 gold. 12 kr.

Če bi pa mi ne bili g. pl. Treuensteina, ki je že osem mesecev pestil ta denar, v „Novicah“ in v „Slovenca“ podregali, kdo vé, kdaj bi bil prišel denar tje, kamor mu je bil namen.

Veseli nas pa, da je naš opomin tako dober vspeh imel. Več tistih, ki so kaj dali.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. — Državni zbor je v ponedeljek prenehal, ker se 26. t. m. začne deželni zbori.

Zbornica poslancev je naredila a d r e s o, je za prve kvatre prihodnjega leta dovolila pobiranje davkov in dovolila vladi tudi, da sme do 80 milijonov gold. srebra na p ó s o d o vzeti. Prva in zadnja stvar ste bile tako zanimive v obravnavi svoji, da danes na kratko načrtamo razpravo, vprihodnje pa prinesemo nekatere govore obširno, ker so vredni, da jih naši bralci od konca do kraja zvedó, in to sta Hermanova govora in govor Lienbacherjev.

Povedali smo, da je kolovodja nemških liberalcev dr. Herbst osnoval a d r e s o, to je odgovor zbornice na govor, s katerim je cesar odprl državni zbor. Herbstova adresa ni druga nego obširnejša parafraza (opís) prestolnega govora, al tako slaba je, da so sami ustavoverni časniki rekli, da je najslabeje delo izmed vseh, ki so dosihmal potekla iz peresa njegovega; najslabeje je gotovo ono mesto, kjer govori o gospodarskih homatijah; ne ene samostalne misli ni v Herbstovi osnovi, ki bi je ne bili že brali v časnikih. Vendar se vé da jo je sprejela večina poslancev. — Kakor smo že povedali, je grof Hohenwart besede prosil in v imenu svojih političnih družnikov (desnega središča) zbornici naznanil, da se ne bodo vdeležili adresne debate, da svet ne bode mislil, da s tem priznavajo pravni temelj volilne postave od 2. aprila, katera žali pravice posamesnih kraljestev in dežel. — To deklaracijo dati zbornici, je bilo sklenjeno v klubu desnega središča z vsemi glasovi zunaj dveh. Po našem prepričanju je na tako stališče portaviti se proti večini tega rajsrata, edina prava parlamentarna taktika bila; me-

šati se v pričkanje za stvar, ki zanikuje pravice posamesnih kraljestev in dežel, slabí ves efekt, če tudi so nasprotni govori tako izvrstni kakor je govor Hermanov bil. Nam je tudi iz za koulis znano, kako zeló je Herbstovce ta taktika osupnila in kako so razkačeni bili, slišati slovesno deklaracijo Hohenwartovo, da njegova stranka hoče — danes molčati. Zato je pa tudi Herbst v konečnem svojem govoru skušal šcipati Hohenwarta, Hohenwart pa se mu je — smehljal. Po klubovem sklepu pa tudi Herman ne bi bil smel govoriti, zato se je s tem pregrešil zoper stransko disciplino; al kdor je imel že toliko na srcu, kar bi rad svetu povedal, res težko mu je potem molčati. Le izvrstnost govora more tedaj zagovarjati parlamentarni prestopok govornika. „Novice“ prinesó celi po „Slovenca“ prestavljeni govor Hermanov. To je možka beseda, jedrena in tehtna, da malo takih! Kakor pritlikovca proti velikanu bila sta proti Hermanovemu govoru govora dr. Razlaga in dr. Vošnjaka; — dr. Razlag, nikjer in nikoli prav odločen, priklada v govoru svojem nekaj sém, nekaj tjè; ni krop ne voda; zato ga Herbst v konečnem govoru že „skoro za svojega šteje“. Mi pa moramo v imenu Slovencev, katere zbornici kot pol divjake producira, „um sie nach und nach in die Reihe der Culturvölker eintreten zu lassen!“ protestovati zoper to, ako misli dr. Razlag v imenu Slovencev govoriti, če pravi, da se v marsičem s Herbstovo „Anschauungsweise“ „popolnoma“ sklada! — A da se ne more skladati z mnenjem Hohenwartovim, češ, da Slovenci „na stališču postave stojimo“! Je mar Hohenwart prekucuh, če priznava prava aprilske volilne postave? — mar Hohenwartu ni „za pravico in svobodo“? — Da je mladoslovence objel véliki nemčur in centralist dr. Herbst „skoro že za svoje“, to prinese dr. Razlag za božične potice iz Dunaja domú. — O govoru dr. Vošnjakovem ni vredno kaj govoriti; kakor dijak kako šolsko nalogo naredí, tak je bil dr. Vošnjakov govor — v slovesni adresni debati! Misliti je bilo po „Narodovih“ ekspektoracijah, da bode s fulminantnim govorom klical „zedinjeno Slovenijo“ v zbornico poslancev, al še imenovati si je ni upal in pod naslovom „eine einzige Administrationsgruppe“ vtaknil je ubogo revico tako pohlevno v kotiček, da je nihče ni zapazil; zato mu tudi nihče ni nič ugovarjal, ker nihče ni porajtal govora njegovega. — Zato je pa dr. Dolfi Schaffer že večó korajžo pokazal, naravnost rekši, da 6 poslancev Kranjskih bo glasovalo za a d r e s o in to zato, ker „velika večina Kranjcev je ustavoverna“. Škoda, da ni povedal: kakošnih Kranjcev.

Jako tehtni so bili nekateri govori zoper posojila, a ne iz golega nasprotovanskega duhá, ampak zato, ker državna pomoč ni na pravem mestu, ako se naklone takim, ki je niso vredni; posebno izvrstno je govoril dr. Lienbacher. Drugi pot več o tem.

— Telegram iz Sloven. Gradca v „Vaterlandu“ naznanja, da je ondašnji zbor konservativnega društva 24. nov. gosp. Hermanu navdušeno čestital za izvrstni njegov govor.

Žitna cena

v Ljubljani 22. novembra 1873.

Vagán v novem denarji: pšenice domače 6 fl. 60. — banaške 7 fl. 45. — turšice 4 fl. — soršice 4 fl. 20. — rží 5 fl. 20. — ječmena 3 fl. 90. — prosa 3 fl. — ajde 4 fl. — ovsa 2 fl. — Krompir 1 fl. 80.